

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Vyučovací předmět: Občanská výchova

Ročník: 9.

Očekávané výstupy

Člověk ve společnosti

VO-9-1-03 kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí

VO-9-1-04 uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích

VO-9-1-06 rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

VO-9-1-04 p respektuje mravní principy a pravidla společenského soužití

Uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích a rozlišuje projevy nepřiměřeného chování a porušování společenských norem

VO-9-1-06 p je seznámen s nebezpečím rasismu a xenofobie

Člověk stát a hospodářství

VO-9-3-03 na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení

VO-9-3-04 vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít

VO-9-3-05 uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu

VO-9-3-06 na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz

VO-9-3-07 rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků; ze státního rozpočtu

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

VO-9-3-03 p ukáže na příkladech vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, vysvětlí, k čemu slouží bankovní účet

VO-9-3-04 p uvede příklady služeb, které banky nabízejí

VO-9-3-07 p uvědomuje si význam sociální péče o potřebné občany

Člověk stát a právo

VO-9-4-06 objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství

VO-9-4-07 uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci

VO-9-4-08 dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování

VO-9-4-09 rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

VO-9-4-10 rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady

VO-9-4-11 diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání

Minimální doporučená úroveň očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření

VO-9-4-08 p *uvědomuje si rizika porušování právních ustanovení a důsledky protiprávního jednání*

VO-9-4-09 p *uvede základní informace o sociálních, právních a ekonomických otázkách rodinného života a rozlišuje postavení a role rodinných příslušníků*

Vyřizuje své osobní záležitosti včetně běžné komunikace s úřady, požádá v případě potřeby vhodným způsobem o radu

VO-9-4-10 p *rozeznává nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy*

V krizových situacích využívá služby pomáhajících organizací

Mezinárodní vztahy, globální svět

VO-9-5-03 objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Dílčí výstupy

Člověk ve společnosti

- uvědomuje si obsah pojmu občanství, využívá svá občanská práva a respektuje své občanské povinnosti, podílí se na utváření občanského života
- uvědomuje si význam právní úpravy některých oblastí společenského života pro život jednotlivců a společnosti
- uplatňuje svá práva v běžném životě, dodržuje své povinnosti a zároveň respektuje práva druhých
- chápe význam pravidel a zákonů pro fungování společnosti a bezpečný život občanů
- zodpovědně přistupuje k vlastnímu jednání s ohledem na možné následky
- v případě potřeby uplatňuje své právo na právní ochranu

Člověk stát a hospodářství

- při výběru budoucího povolání přihlíží k osobním vlastnostem, schopnostem
- orientuje se v pracovněprávních vztazích
- vysvětlí pojmy, trh, inflace, úroky, pojištění, úspory, splátkový prodej, leasing
- zodpovědně přistupuje k zakládání vlastní rodiny

Člověk stát a právo

- pronikne do problematiky hospodaření státu, získá informace jak funguje hospodaření státu, dokáže uvést zdroje státního rozpočtu a principy pro jeho rozdělování

Mezinárodní vztahy, globální svět

- dokáže se zamyslet nad příčinami globálních problémů světa, přijímá spoluzodpovědnost za osud planety a života na ní

Učivo:

Kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace

Vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti

Peníze – formy placení

Hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní

Banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků

Principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu

Principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus; význam a formy voleb do zastupitelstev

Protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postizitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví

Právo v každodenním životě – důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady

Globalizace – projevy, významné globální problémy

Mezipředmětové vztahy

Z – ekologie, práce s mapou

M – procenta, tabulky, statistiky

Za – zpracování formulářů na PC

OSV – sebezpoznání, význam hodnot

Průřezová témata

MDV – Receptivní činnosti - Fungování a vliv médií ve společnosti

Způsoby financování médií a jejich dopady, vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy.

MDV – Receptivní činnosti - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality.

Hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od stereotypů zobrazovaných medií, jako reprezentace reality).

EGS – Evropa a svět nás zajímá

Rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu.

EGS – Objevujeme Evropu a svět

Státní a evropské symboly, Den Evropy

EGS – Jsme Evropané

Evropská integrace, instituce Evropské unie a jejich fungování, čtyři svobody a jejich dopad na život jedince, co Evropu spojuje a co ji rozděluje, mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže.

VDO – Občan, občanská společnost a stát

Občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku).

Základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciací, různorodost)

OSV – Sociální rozvoj – mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc, lidská práva jako regulativ vztahů, vztahy a naše skupina/ třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny).

OSV – Sociální rozvoj – komunikace - komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.), efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace, pravda, lež a předstírání v komunikaci.

OSV – Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí, problémy v mezilidských vztazích, zvládnání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci

OSV – Morální rozvoj – Hodnoty, postoje, praktická etika - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí, vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd., pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává proti službu), dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne).